

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД «ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ К. Д. УШИНСЬКОГО»
ХУДОЖНЬО-ГРАФІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА ТЕОРІЇ І МЕТОДИКИ ДЕКОРАТИВНО-ПРИКЛАДНОГО МИСТЕЦТВА
ТА ГРАФІКИ**

**«НАУКОВО-МЕТОДИЧНА ОРГАНІЗАЦІЯ ПРОЦЕСУ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ В
СИСТЕМІ ХУДОЖНЬО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ: ДОСВІД, ПЕРСПЕКТИВИ»**

Тези доповідей Всеукраїнської науково-практичної конференції

**15 травня 2024 року
м. Одеса**

ОДЕСА – 2024

УДК: 378:37.09:7-057.86(08)

**Рекомендовано до друку Вченою радою Державного закладу
«Південноукраїнський національний педагогічний університет
імені К. Д. Ушинського» (Протокол № 17 від 27.06.2024р.)**

Упорядники: Твердохлібова Я. М., кандидат педагогічних наук, завідувач кафедри теорії і методики декоративно-прикладного мистецтва та графіки;

Спасскова О. П., кандидат мистецтвознавства, асистент кафедри теорії і методики декоративно-прикладного мистецтва та графіки.

Рецензенти: Ракович В. В. кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри образотворчого мистецтва і дизайну Херсонського державного університету;

Бартенєва І. О., кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

Науково-методична організація процесу підготовки фахівців в системі художньо-педагогічної освіти: досвід, перспективи : тези доповідей Всеукраїнської науково-практичної конференції (15 травня 2024 р., м. Одеса) / упоряд. Я. М. Твердохлібова, О. П. Спасскова. – Одеса : Південноукр. нац. пед. ун-т ім. К. Д. Ушинського, 2024. – 116 с.

До збірника ввійшли матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції «Науково-методична організація процесу підготовки фахівців в системі художньо-педагогічної освіти: досвід, перспективи», яка відбувалася у Державному закладі «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» 15 травня 2024 року.

Збірник призначений для науковців (докторанти, аспіранти, магістранти), здобувачів вітчизняних та зарубіжних закладів вищої освіти, педагогічних працівників різних типів закладів освіти, художників, дизайнерів, представників творчих спілок, арт-ринку.

Автори тез несуть особисту відповідальність за достовірність поданих матеріалів та за порушення прав інтелектуальної власності інших осіб.

кольорової плями, площинністю зображення, без світлотіньової ліпки об'єкту, відсутності рефлексів, бліків, можливістю підкресленої лінійної окресленості форми.

Художня освіта, так звана школа, завжди поєднувала у собі процес навчання і виховання з вирішенням певних творчих завдань. Перші паростки творчості зустрічаються вже у навчальних роботах, і задачею педагога є вчасно помічати і підтримувати у здобувачів такі вияви творчого підходу до навчання. Декоративна композиція має високий ступінь виразності модифікованих, стилізованих елементів, які підсилюють її чуттєве сприйняття.

Опанування всіма зображальними засобами у декоративно-прикладному мистецтві, уміння композиційно образно мислити є необхідною складовою і кінцевою метою навчання на художньо-графічному факультеті, і є підготовкою до практично-творчої і викладацької діяльності майбутніх викладачів образотворчого мистецтва.

Наталія ЛИТОВЧЕНКО

заслужений художник України,

доцент кафедри монументального і станкового живопису Київської державної академії декоративно-прикладного мистецтва і дизайну імені Михайла Бойчука, член Національної спілки художників України

*,
м. Київ*

Руслана ПОСТУПАЛЕНКО

*здобувач вищої освіти ОС «бакалавр» Київської державної академії декоративно-прикладного мистецтва і дизайну імені Михайла Бойчука,
м. Київ*

ПОПУЛЯРИЗАЦІЯ УКРАЇНСЬКОГО МИСТЕЦТВА ЗА КОРДОНОМ ПІД ЧАС ВІЙНИ

Ключові слова: *виставковий проєкт, національна культура, українське мистецтво, мистецтво війни, виставка ArtUkraine, фонд YOUkraine.*

Повномасштабне вторгнення росії в Україну дало неабиякий поштовх для проведення виставкових проєктів українського мистецтва в Європі. Протягом 2022

року відбулася низка як досить масштабних, так і більш камерних виставок. Серед них: виставка «Галерея у вікні» (Чеський центр у Софії, Болгарія), Український павільйон у межах Венеційської бієнале, виставка «Це Україна: Захищаючи свободу» (венеційський палаццо Scuola Grande della Misericordia), «Художник як свідок» (Центр Parliamētarium Європейського парламенту, Брюссель), «Уяви Україну. Мистецтво як критичне ставлення» (Музей сучасного мистецтва М НКА, Антверпен), Art for Freedom у Wadström (Марбелья, Іспанія), виставка українського модернізму (музей Тіссена-Борнемісса, Мадрид) та багато інших, організованих у різних інституціях та просторах, зокрема благодійний мистецький проєкт ArtUkraina в Австрійському музеї народного фольклору у Відні (Австрія), який проводився в грудні 2022 року.

Більшість виставок були спрямовані на знайомство європейського глядача із творчістю саме сучасних українських митців і їх рефлексією на події сьогодення (тобто військові дії росії проти України). В той же час, досвід участі у виставковому проєкті ArtUkraina показує, що європейці (тут австрійці) або взагалі не знайомі, або мало знайомі із традиціями, фольклором та культурною спадщиною України як незалежної держави. Десятиліттями національна ідентичність українців зазнавала значного впливу з боку Росії, а Україна у світовому просторі не завжди сприймалась як окрема незалежна держава із власною унікальною культурою, багатством традицій та вагомою мистецькою спадщиною.

Виставковий проєкт ArtUkraina, що був організований та проведений завдяки благодійному фонду YOUkraine, поєднав історичне і культурне минуле України та її сьогодення. Це дозволило виявити наступне. По-перше, українське декоративно-прикладне мистецтво, включаючи живопис у стилі «фольк», є унікальним явищем для Європи і дуже приваблює іноземного глядача. Українське мистецтво сприймається європейцями як автентичне, а більшість митців – вільними від впливу сучасних загальносвітових тенденцій, які продиктовані комерційною складовою, маркетинговими технологіями. По-друге, за 2022 рік більшість українських проєктів у Європі була пов'язана саме з темою війни в Україні. В той же час експозиція, яка представляє культуру та традиції України, торкається її історії, виявилася досить « новою » та викликала значний інтерес як з боку музею, так і з боку відвідувачів. На виставці ArtUkraina наряду із живописними мистецькими творами була представлена

скульптура, керамічні вироби (косівська кераміка), вишивані сорочки, серветки, полотняні торби та деякі інші речі ужиткового призначення. Музеєм була експонована карта з екскурсом в територіальну історію України протягом останніх століть. А на вході до виставки була розміщена інсталяція із дідухом з детальним поясненням традиції «перший сніп». Варто зазначити, що цілий ряд живописних робіт українських художників Віри Кулеби-Барінової та Олексія Потапенка відображали традиційні обряди та святкування (коляду, дівочі гадання тощо), сцени повсякденного життя українців. Сучасна сторінка мистецтва України була репрезентована творами Петра Антипа, Петра Бевзи, Василя Бика, Олександра Мельника, Павла Македонського та інших. Як нагадування про військові події сьогодення, організаторам благодійного фонду вдалося представити на виставці деякі артефакти з полів війни, а також український прапор з підписом легендарної Тайри (Юлії Паєвської – української військовослужбовиці, парамедикині, волонтерки, командирки підрозділу «Янголи Тайри»).

Те, що виставка проводилась саме у музейному просторі, а не в галереї, чи у приміщенні адміністративної будівлі, забезпечило досить широку аудиторію. Багато глядачів завітали на виставку під час відвідування самого музею народного фольклору. Деякі відомі сучасні українські митці надали свої роботи для проєкту саме тому, що експозиція була представлена безпосередньо в музеї. Виставка робіт в музейних приміщеннях є набагато престижнішою для митця, ніж виставка в адміністративній будівлі чи галереї. Саме ключові національні музеї в Європі збирають широке коло відвідувачів, і це, як правило, люди з різних кінців світу. В той же час, при проведенні виставки у адміністративній будівлі (наприклад, мерії тощо) треба враховувати цілу низку додаткових речей – залучення публіки до перегляду такої виставки (реклама, відповідний бюджет, можливість розміщення банерів на будівлі), доступність для відвідувачів у вихідні дні (коли будівля офіційно зачинена), а також безпекові заходи (попередня реєстрація тощо). Усі ці речі ускладнюють просування виставкового проєкту та впливають на кількість відвідувачів.

Зацікавити музей і отримати простір для проведення виставки саме в музеї – складно. Музейні експозиції розплановані, як правило, на 1–2 роки вперед. У той же час, для благодійного проєкту ArtUkraine, музей надав площі досить швидко, бо керівництво музею було налаштоване прихильно до тематики виставки та благодійної

підтримки України. Спостерігаючи за успіхом виставкового проєкту, представники музею запропонували подальшу співпрацю. Така діяльність, в свою чергу, потребує комплексного планування, співпраці з українськими музеями для обміну експозиціями, та підтримки проєктів на державному рівні.

Наталя ЛОЗА

*старший викладач кафедри образотворчого мистецтва Державного закладу
«Південноукраїнський національний педагогічний університет імені
К. Д. Ушинського»,
член Національної спілки художників України, м. Одеса*

Зінаїда БОРИСЮК

*старший викладач кафедри теорії і методики декоративно-прикладного
мистецтва та графіки Державного закладу «Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», м. Одеса*

АНІМАЛІСТИКА У ХУДОЖНЬОМУ ТКАЛЬСТВІ. ШЛЯХ У ПОШУКУ ХУДОЖНЬОГО ОБРАЗУ У НАВЧАННІ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ХУДОЖНЬО–ГРАФІЧНОГО ФАКУЛЬТЕТУ

Ключові слова: мистецтво, тварини, птахи, творчий пошук, узагальнене зображення, фактури, виразність, гобелен, мінігобелен.

Анімалістика – зображення у мистецтві представників тваринного світу. Історія мистецтва з давніх давен знає зображення різних тварин, риб та птахів. Ще неолитичні мисливці малювали на стінах печер дуже переконливі зображення тварин. Зображення “братів наших менших” завжди приваблювали, викликали цікавість, не залишали байдужими. Досить часто до анімалістики вдаються і у процесі навчання на художньо – графічному факультеті. Зокрема на уроках з художнього ткальства. Вибір теми обумовлений багатьма факторами, та вирішує свої завдання.

Якщо коротко, перше з них, те що ця тема створює практично безмежні можливості для творчого пошуку в межах найрізноманітнішої стилістики. Судить самі, є можливість включити у композицію гобелену персонажа. Яку б роль він не відіграв, чи основи, центру, навколо якого буде побудована вся композиційна

Зміст

Бартенєва І., Фазлуєв В. Теоретичні аспекти підготовки майбутніх фахівців мистецького спрямування до формування естетичної культури здобувачів освіти.....	3
Богайчук Л., Гвоздьова О. Образ Тараса Шевченка у творчості сучасних художників.....	7
Бредньова В., Прохорец І. Особливості методики графічної підготовки студентів молодших курсів на сучасному етапі.....	10
Брянський Г. Сенс педагогічно-мистецької творчості майбутнього вчителя образотворчого мистецтва у новітніх освітніх реаліях.....	13
Волинська О. Національна мистецька освіта України: досвід Галичини.....	17
Ворніков В. Формування толерантного менталітету особистості в світлі сучасних принципів навчання: інтегративна єдність мистецтва й педагогіки.....	20
Главенчук О. Метод викладання. Девіз викладача і здобувача освіти: «Будь-яке навчальне завдання виконане здобувачем освіти – потенційна виставкова робота».....	25
Гоманюк В. «Кодима-фест» – творча лабораторія Одеського художнього фахового коледжу ім. М. Б. Грекова (досвід практичної роботи 2016-2019 н. р.).....	32
Ейвас Л. Самобутність професійного мистецтва витинанки дніпровського регіону.....	34
Ейвас Л., Губа А. Народна обрядова символіка у декоративних композиціях сучасних українських митців.....	37
Ковальов О., Мірошніченко Н. Історично-мистецькі основи етнокультурної спадщини Сіверщини.....	41
Котова О., Лі Сяосюань Орнаментальні особливості у методиці створення портретного образу в декоративній скульптурі.....	46
Красюк І. Освітні втрати та шляхи їх подолання в умовах воєнного стану.....	48
Крижевська С Необхідні складові підготовки майбутніх викладачів образотворчого мистецтва.....	52
Литовченко Н., Поступаленко Р. Популяризація українського мистецтва за кордоном під час війни.....	54
Лоза Н., Борисюк З. Анімалістика у художньому ткальстві. Шлях у пошуку художнього образу у навчанні здобувачів вищої освіти художньо-графічного факультет.....	57
Малік О. Артрезиденція «Ціна свободи» – новації в творчому середовищі візуального мистецтва України.....	59
Мунтян С. Значення Петриківського розпису в сучасному мистецтві.....	61
Орос І. Сучасні інтерактивно-розвивальні методи навчання майбутніх художників-педагогів: поєднання друкованої та комп'ютерної графік.....	63

Петренко О., Люта Д. Петриківський розпис у його культурно-історичному й художньо-педагогічному вимірах.....	68
Петренко О., Щербакова Л. Естетично-ментальні параметри побудови індивідуальної роботи зі студентами в межах курсу «Художньо-прикладна графіка».....	72
Петрук Р., Воронюк А. Досвід розпису монументального об'єкта під керівництвом Володимира Прядки.....	77
Петрук Р., Прокопенко Г. До питання розробки монументального об'єкта як навчального завдання.....	79
Ракович В. Синтез традиційних і сучасних підходів під час вивчення матеріалознавства у живописі.....	81
Резніченко Г. Тарас Шевченко в українському образотворчому мистецтві.....	85
Смичковська О., Бредньова В. Удосконалення підходів до навчання онлайн на практичних заняттях з графічних дисциплін.....	88
Спаскова О. Дослідження декоративно-прикладного мистецтва Слобожанщини XVII – XVIII ст. у виданнях з книжкової колекції Бібліотеки Університету Ушинського.....	91
Спаскова О., Ван Сює Питання традицій та інновацій у підготовці магістрантів-художників із КНР.....	94
Спаскова О., Владиченко-Переверзєва М. Вплив народного мистецтва на українську книгу для дітей 60-тих років XX століття.....	97
Тарасенко О., Олійник О. Методика пошуку та вирішення художнього простору в живописній тематичній композиції «Різдво».....	99
Твердохлібова Я. Методична підготовка майбутніх вчителів образотворчого мистецтва.....	102
Харитонova І. Обґрунтування щодо ведення дисциплін «Робота на пленері», «Практика на пленері» елементарного підрівня початкової мистецької освітньо-виховної діяльності КЗПСО «Мистецька школа №15 імені Т. І. Боевої м. Одеси».....	107
Шевчук Т. Візії війни в сучасній українській політичній карикатурі та постері.....	109
Шкільник О. Тема козацтва в образотворчому мистецтві як засіб формування патріотизму і національної ідентичності особистості: історичний аспект.....	117

Наукове видання
НАУКОВО-МЕТОДИЧНА ОРГАНІЗАЦІЯ ПРОЦЕСУ ПІДГОТОВКИ
ФАХІВЦІВ В СИСТЕМІ ХУДОЖНЬО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ:
ДОСВІД, ПЕРСПЕКТИВИ
Всеукраїнська науково-практична конференція
м. Одеса, 15 травня 2024 року